

(2020)

”ڈونگھیاں شاماں“ وچ نواز دی کردار نگاری بارے
اپنے وچار سانبجے کرو۔

(جواب)

نواز دا تعارف

نواز پنجابی زبان دا اُن ودھیا ناں اے۔ نواز دی
وجہ شہرت اوس دی افسانہ نگاری اے۔ نواز نے پاکستان بن
توں بعد بیرون نالوں پہلے افسانہ نگاری اے قلم آزمائی کیتی تے
پنجابی زبان دا متے پر جتے ناواں وچ آپنا ناں درج کروایا۔

’ڈونگھیاں شاماں‘ کتاب بارے کجھ الفاظ:

ڈونگھیاں شاماں نواز دی پہلی کتاب اے۔ جیٹری
افسانیاں اے مشتمل اے۔ نواز دی اے کتاب پہلی واری
۱۹۶۵ وچ چھاپی گئی تے اوس توں بعد مختلف چھاپن آلیاں
نے ایسی کتاب نوں چھاپیا۔ نواز دی اُن پور کتاب وی
اے جیٹری ڈرامے اے لکھی گئی اے۔

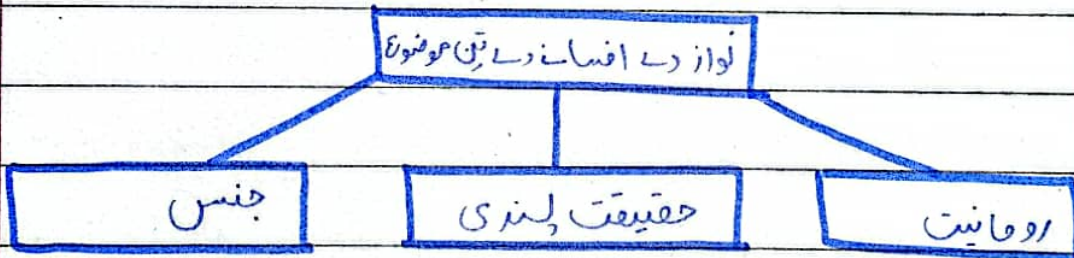
نواز دی ایسی کتاب نوں اکادمی ایوارڈ نال وی
نوازا گیا اے۔ کتاب دا دھم دیا چہ احمد ندیم قاسمی
لکھیا اے تے بہت ہی اچھے لفظاں، اس نواز تے اوس دی تخلیق
دی تعریف کیتی اے۔

کتاب وچ کل 13 افسانے شامل نیں جیہناں وچوں
چند ناں درج ذیل نیں۔
• ڈونگھیاں شاماں

- ایویں جیسی کہانی
- بندہ دا باؤ
- اُس سے اُس سے اُس سے بادشاہ
- شیریا وے شیریا
- لدا اٹھاگن
- دل دا پر جھاواں
- بیری دی جھاں
- پیرا نے پانیاں دی بارش

ڈونگھیاں شاماں وچ نواز دی کردار نگاری

افسانیاں وچ رومانوی رنگ دی جڑاں نرائی
 توں پھٹیاں نیں۔ نرائی توں ہونہیاں بڑھتیاں ہونہیاں سے رومانوی
 رنگ نے اپنا اثر دکھایا۔

رومانوی رنگ وچ نواز دی کردار نگاری:

نواز نے ایس کتاب وچ رومانوی رنگ دے نال نال
 کردار نگاری تے وی بہت کم لکھا اے۔ نواز دے ہر رومانوی
 کردار پڑھن والے توں ایس طرح آدنی گرفت وچ لکھا اے کہ
 قاری حیران ہو جاندا اے۔

ڈاکٹر لہرزاد حسین قاضی نے رومانیت اُتے قلم کُردے

آگیا ہے کہ **وصفانوی ادیبان کول دکھ رنج پیٹر دا داسا**
 ہے۔ - ایس گُل توں اسی وی انداز دلگاہا کدے آن کہ نوازتے
 زمانے دیاں۔ پیٹراں، اوکڑاں تے مدھراں لیسن طرح افسانوی رنگ
 راہیں قاری سب تیکر پہنائی نیں۔

نواز دے افسانے **شاک دا پہلا تارا** وچ کردار نگاری
 بہت ہی خوبصورت طریقے نال کیٹی گئی ہے۔ **شاک دا پہلا تارا** کہانی
 وچ کئی سارے اگلی واقعات بیان کیے گئے نیں۔ لیکن ہر واقعہ
 قاری توں 'شاک' دی حقیقت نال جوڑے رکدا ہے۔ مثال دے
 طور تے ایسی کہانی نو وچ راک امیر منڈا ا اپنی نوکری دی دھی توں
 آکھا ہے کہ **'نوری! توں مینوں بہت جٹی لگتی ہے'**۔ ایس وچ
 اشرے اصرار راہیں ٹریساں دی عزت دے القہم دا واضح
 ذکر ہے۔ ایسی طرح ایہ اور کردار دا ذکر ہے جیڑا پڑھیارک
 ہر پر دیکھے رسالیاں توں پڑھدا رہندا ہے۔ عورتاں دے خیال
 وچ گویا رہندا ہے۔ ایس افسانے وچ ہر کردار توں پس کردیاں
 اُن مصرع بڑا خوبصورتی نال ادا کیا گیا ہے جو کہ درج ذیل ہے:
"آسمان تے شاک دا پہلا تارا چمکن لگ پیا ہے"۔

کردارن دی حقیقت پندے:

نواز دے کردار حقیقت توں عاری نیں۔ اوہ تے حقیقت
 توں کافی تریب نیں۔ مثال دے طور تے **ایویں جیسی کہانی** وچ
 زندگی دی راک ایسی حقیقت جیس نال ساڈا ساریاں دا پالا پیندا
 ہے دسی گئی ہے جو کہ "موت" ہے۔ اُن جوان منڈا جیس دا
 بیومرگیا ہے ہر اوں رو بہن رہیا۔ سارا زمانا اوکس توں بڑا پہلا
 آکھا ہے۔ ہر آہنے پھولوں خیار پائی تے پاندے ہونے اوکس دی بہن

داراں محمد "بھائی! اباجی توں آرا کمال پانا، اوہناں دے
سر آتے سڈ لئی ہونئی اے" ہاں منڈے توں توڑ دیندا اے
اوہ بالال دانگ اون لڈ پیندا اے۔

بھانا پید قادر نے ایس کہانی اے آویا سی۔
کیسے دے غم وچ کوئی کوئی ای دتوں شریب
پہرندا اے۔ باقی سب تے بس حاضری لواندے
نیں۔

جنسی حوالے نال نواز دی کردار نگاری:

نواز دی کہانی وچ جنس دا محل دخل بہت رہیا اے۔
پرنواز دی بڑائی ایہہ اے کہ اوکس نے جنس دا استعمال بہت
خوبصورت انداز نال کیتا اے۔ نواز تے جنسی رجحانل تے زماتے
وچ جنسی استعمال دا وی اقرار بخونہ پیتس کیتا اے۔

شیریا وک شیریہ وچ تاجی لہہ بدھب اے جیڑی

آپنی جوانی تے عشق دے پتھوں ماری لئی اے۔ تاجی شیریہ دی بوفانی
توں بعد راک ہنور پنڈے آدنی چار ورہیاں دی دھی باہی توں تے
آجاؤ بند اے۔ لیلین اوکس پنڈو اے وی اوہنوں جین نہیں دیندے۔
اوکس توں پنڈے چھڈ کے جاں واسطے کہندے ہیں۔ پنڈے دا نمبردار
راک رات اوکس دے لہر آؤندا اے تے اوہی نال زبردستی دی کوشش
کر دا۔ تاجی اوکس توں جان توں کہندی اے۔ ایس تھاں تے نواز
دے اک جملے دے خوبصورت منظر پیتس کیتا اے تے کردار توں
کول کے سامنے رکھ دیتا اے۔

پرنمبردار کس طرح جاندا۔ اوہنڈے

تے اچ دلائی لہراں پیتی سی۔

تاجی بے بسی حاروں خود کئی کر لینی اے تے پنڈے دے

نظر زادے اوس دی لاشوں بہت تک نہیں لاوندے۔

شماک دا استعارہ:

نواز نے استعاریاں رائیں کافی کم لیااے نوازت
' شماک دا پہلا تارا ' رائیں شماک نوں افسانے وچ استعمال کیتا۔
ناپید تار شماک نوں اداسی دی علامت دسدی ہن۔ اوہا آکدی ہن
کہ دن دا تقبیا بندن شماک نوں آرام کُردا اے۔
نواز نے شماک دے غیر اہم موضوع نوں اہم کُردے
آپنے افسانے وچ استعمال کیتا۔

لفیاتی صلیغ تے الجھناں اے نواز دی افسانہ نگاری:

دنیا وچ کھولوں اپنے لفسیاتی صلیغ وچ ایس قدر غرق
ہوندے ہن کہ اوہناں نوں زندگی وچ کوئی امید نظر تک نہیں آؤنکے۔
ایسی ہی ماں کہانی **پندرہ بابو** نواز وی لکھی اے۔ اُن کڑی جیڑی
اللہ جی عتیاں پڑھ گئی اے تے سارا پندرہ ان پڑھ ہون پادوں اوس دی
عزت کُردا اے۔ ماں پیر مرن نوں بعد 9 ورہیاں دے نئے دیر فال
زندگی سر کُردی اے۔ پندرہ دی بھو کُڑیاں ویسا کُردا رہیاں ہن تے
اوس کُڑی نوں ڈر تے صاحب کوئی دیکھدا نہیں۔ ایہہ افلاہا اوس
نوں اندوں کھا رہیا اے۔

جدیدہ تلیکیاں:

نواز دی افسانہ نگاری وچ کجھ جدیدہ تلیکیاں دا اثر وی
بھدا اے۔ مثال دے طور تے 'چن دے چاننی' وچ کُڑی جیڑی

کڑی اپنے عاشق دی بونٹائی مگروں پانی وچ تھال مار کے خود کٹی
 کون جاری ہے۔ اوس نوں کلام اپنے انہوں آواز آؤندی ہے **مان**
 تے اوہ رُک جاؤندی ہے۔

انہوں آواز آن دی منظر نگاری اُک جدیدہ عنصر ہے جیہڑا
 پنجابی افسانے وچ نواز شامل کتا۔

علامتی افسانیاں وچ کردار نگاری :

نواز نے کچھ علامتی افسانے وی لکھے جیہڑے قاری نوں
 اُک انسان دے اندر دی آکھینداں نال متعارف کروا دینس۔
اُک سی تے اُک سی بادشاہ تے **جیسوں ولے** وچ علامتی
 طور تے نامکمل زندگی تے اوس دی منظر نگاری کیتی گئی ہے۔

منظر نگاری :

افسانیاں وچ ہر کردار تے ہر منظر نوں بہت ہی خوبصورتی
 نال پیش کیتا کتا ہے۔ نواز نے نال نوں پوای منظر نگاری نال متعارف
 کروایا ہے۔

مدی گلی :

نواز دے افسانیاں وچ سببیں پامنا خاندان پر
 تاری نوں اخیر پڑھ ہر کے بہت چنگا محسوس ہوندا ہے۔ نواز دے
 افسانیاں وچ جیسوں احمد نسیم تاکھی آکھیا کہ کردار نگاری وچوں
 حقیقتاں تے زندگی دی اصلیت سامنے آؤندی ہے۔ نواز دے افسانے
 بالکل وی مشکل نہیں۔ ایسی ہی عماد پنجابی پرنسپل آلا وی پڑھو تے فائدہ
 چکے گا۔

